

Ukázka:

Ten muž seděl u ocelového pilíře ve stínu viaduktu nadzemní dráhy, bradu opřenou o prsa, jako kdyby si jen na chvíli zdřímnul. Člověk by si myslel, že vyspává opici, vzhledem k tomu, jak se tam krčil ve starém, záplatovaném vojenském kabátu, v ovinovačkách, s děravými rukavicemi a s tlustou vlněnou čepicí staženou nízko do čela.

Wilhelm Böhm si musel přidržovat tvrděák, který se mu ostrý mrazivý vítr pokoušel srazit z hlavy. Nacházeli se přímo pod nadzemní stanicí Nollendorfplatz, jen kousek od schodů vedoucích nahoru na nástupiště, a přesto si muže, evidentně mrtvého už několik dní, nikdo nevšiml. Tedy alespoň ne nikdo, kdo by považoval za nutné volat policii kvůli člověku ležícímu v mrazech na ulici. Böhm zadržoval dech, když si k němu dřep. Mrtvý muž, kterého si chtěl prohlédnout, už z dálky vypadal jako někdo, kdo páchne, městský pobuda, jeden z mnoha bezdomovců, kteří obývali ulice Berlína a kterých jako by rok od roku přibývalo. Vrchní komisař si skutečně musel přidržet před nosem šálu, aby mohl dál dýchat, protože navzdory zimě z mrtvého vycházel zápach člověka, který celé roky žije na ulici: starý pot, moč, alkohol.

Nehybné tělo bylo od bot až po vlněnou čepici pokryté tenkou, skvrnitou vrstvou holubího trusu. Nahoře v ocelové konstrukci to vrkalo, na vzpěrách sedělo nespočetně holubů, úplná kolonie, která pod sebou průběžně zanechávala stopy. Rovněž okolní dlažba od nich byla příšerně zaneřáděná. Bylo jen pochopitelné, že se chodci, nebo aspoň ti, kteří se tu vyznali, tomuto zákoutí vyhýbali a podcházeli pod železnici raději jinudy.

Příslušník pořádkové policie, který si na Nollendorfplatzu kroutil své každodenní pochůzky, konečně – po kolika dnech? – objevil pod mrtvým mužem louži krve a zalarmoval ústřední oddělení vražd. Strážmistr Breitzke dost dobře nedokázal skrýt zadostiučinění z toho, že se zbaví mrtvol, aniž by kvůli ní musel obtěžovat vlastní okrsek. Žádný policista se nehodlal přetrhnout, aby řešil smrt nemytého bezdomovce, takže kolegové ze 174. okrsku pochopitelně také ne.

Böhm si s šálou přes nos a ústa prohlížel mrtvého. Všechna ta krev vytekla tenkou stružkou z levé nosní dírky a utvořila na dlažbě louži, která již dávno zaschla. Anebo zmrzla, to se v těchto teplotách nedalo určit. V místech, kudy krev stékala po kabátě, se zčásti vsákla do jeho těžké látky.

Böhm konečky prstů prohledal kapsy mrtvého muže a našel starou, odrbanou vojenskou knížku, která měla jeden rožek ohořelý, jako kdyby ji chtěl její majitel už jednou spálit a držel ji nad zapalovačem, aby si to pak přece jenom rozmyslel. Vrchní komisař ten umaštěný, ohmataný doklad rozevřel. *Rezervista Heinrich Wosniak*, prozradily mu záznamy na flekatém papíru, *narozen 20. března 1894 v Hagen / Vestfálsko* sloužil od srpna 1915 na východní frontě u 1. gardového rezervního pěšího pluku, který byl nedlouho poté převelen do Flander. Peklo zákopové války přežil, a přesto zemřel ve vojenském kabátě. Velká část berlínských žebráků nosila vojenské oblečení – oblečení, které tito muži, často děsivě zmrzačení, od války neodložili. Obětovali pro vlast vlastní zdraví a nyní se o ně už nikdo nezajímal. Dokonce i lidem, od nichž žebrali, byl pohled na ně spíše na obtíž, než aby k nim cítili soucit. Nebo snad dokonce vděk. Za to, že tito muži nastavovali krk pro patriotismus těch, co zůstali doma. „Mám začít se zajišťováním stop, vrchní komisaři?“

Böhm zvedl hlavu. Stál tam kriminální sekretář Gräf, jeden ze dvou mužů, které si vzal na Nollendorfplatz s sebou, a dech se mu srážel v chladném únorovém vzduchu. Nedopřáli mu ani stenotypistku, jen kriminálního sekretáře a komisaře čekatele. Vrchní komisař vzepřel své těžké tělo a napřímil se. Když unikl z bezprostředního dosahu oděru mrtvého muže, mohl se konečně pořádně nadechnout.

„Dejte se do toho, Gräfe. Kronbergovi lidé jsou ještě ve Weddingu, s těmi dnes počítat nemůžeme.“ Böhm ukázal na kufřík s potřebami pro zajišťování stop v sekretářově ruce. „To znamená, že se musíme spokojit s vlastními zdroji. Porozhlédněte se nejdřív, jestli vůbec něco najdete. Špačky cigaret, otisky podrážek, co já vím. Tady ten roh našťestí není tak frekventovaný, takže každá šlápota na dlažbě může být rozhodující.“

Gräf postavil kufřík a cvakl zámky.

„A co otisky?“ zeptal se.

„O ty se postarám sám. Něco by snad mohlo být na tom nosníku, pokud vůbec. Kdo v takové dny chodí venku bez rukavic?“ Böhm se rozhlédl. „Kde trčí Steinke?“

„Asi nemůže dostat fotoaparát z auta.“

Reinhold Gräf se dal se štítky s čísly a nádobami na důkazní materiál do práce a Böhm oslovil pořádkového policistu.

„Heinrich Wosniak, říká vám to jméno něco?“

„Já přece neznám ty pobudy, co se tu motají, jménem.“

„Už jste toho mrtvého někdy viděl?“

„Cože?“

„Mám za to, že tohle je váš revír. Už vám tady dřív někde posedával? Žebral tu někde? Spával na lavičce v parku? Něco takového.“

Strážmistr Breitzke pokrčil rameny. „To bych se mu musel nejdřív podívat do ksichtu.“

Böhm přikývl. Hlava mrtvému padla tak hluboko na prsa a zplstnatělé vlasy mu visely tak nízko do čela, že se z jeho tváře příliš rozeznat nedalo.

„Pohnout s ním budeme moct teprve, až dokončíme zajištění stop. Do té doby tu prosím zůstaňte.“

„Počkejte!“ Breitzke zněl najednou mnohem méně zrudně a ukazoval na zjizvenou kůži, která byla vidět pod okrajem čepice mrtvého. „Mohl by to být Brambora. Ten tady na Nolle postává, tam u podzemky a somruje.“

„Myslel jsem, že zdejší pobudy neznáte jménem?“

„To je přezdívka.“

„Brambora,“ řekl Böhm. „To znamená, že pravé jméno toho člověka neznáte?“

„Ne, vždyť to říkám.“

„Až pořídíme snímky, prohlédnete si jeho tvář v klidu. Třeba je to skutečně on.“

Strážmistr Breitzke nevypadal nadšeně, ale přikývl.

Böhm zaslechl tlumené klení. Komisař čekatel se blížil s fotoaparátem, neskladnou bedýnku pod paží a těžký stativ na rameni. Böhm pochyboval, že jim studovaný právník, který na Hrad přišel rovnou z posluchárny, bude kdy platnou pomocí. I po roce u kriminální policie si komisař čekatel počínal jako naprostý začátečník. Jediná věc, ve které se vyznal dokonale, byly služební hodnosti a platové stupně. Přesto měl Steinke slušné šance uspět u zkoušek a pak by se coby komisař stal nadřazeným mužů, jako byl Gräf, kterému bohužel chyběla ctižádost skládat zkoušky na komisaře, přičemž byl ale mnohem lepším kriminalistou. Böhmovou jedinou nadějí bylo, že Steinke u zkoušky nakonec přece jen propadne. Na Alexu bylo i bez něj víc než dost neschopných kriminálních komisařů.

„Konečně jste tady, Steinke.“

„Připadám si jako soumar,“ řekl čekatel a shodil stativ na zem. Šel k mrtvému a zběžně do neživého těla kopl, jako by šlo o přejetého psa.

„Co to děláte, člověče?“

„Jen chci zjistit, jestli je ten drban opravdu mrtvý, a ne jenom ožralý.“

„Kdyby nebyl mrtvý, tak tady asi nejsme,“ řekl Böhm. „Dnes už se neučí, že se na místě činu pochopitelně nemáte ničeho dotýkat, dokud se neprovede zajištění stop?“

„Ale ano, jenže...“

„A nehledě na to, prokazujte laskavě alespoň základní úctu k mrtvému!“

„Když dovolíte, pane vrchní komisaři, tohle je jenom tulák... špína. Nechápu, proč kvůli někomu takovému musíme vůbec vyjíždět.“

„Co má tohle znamenat? Že si *někdo takový* nezaslouží, abychom prošetřili okolnosti jeho smrti?“

„Jen jsem myslel, že...“

„Tak nemyslete, složte raději tu kameru a dělejte svou práci. Ať se konečně pohneme z místa.“

V první chvíli se zdálo, že Steinke chce ještě něco říct, otevřel ústa, ale pak nahoře do stanice vjížděl vlak a dunění ocele by přehlušilo jakékoliv další slovo. Komisař čekatel mávl rukou a začal rozkládat stativ.

Böhm vytáhl z kufříku daktyloskopický prášek, štětec a folie a začal prášek opatrně nanášet na železný sloup. V bezprostřední blízkosti těla se žádné nenacházely, ale ve výšce asi půldruhého metru se dva dobře patrné otisky a jeden napůl setřený zjevily. Právě je začal zajišťovat na folii, když Steinke poprvé stiskl spoušť fotoaparátu.

Nýty ocelových nosníků se v blesku zaleskly, mrtvý muž vypadal v nepřírozeně jasném světle poprvé skutečně bílý a mrtvý, a ne jenom do bezvědomí opilý.

Böhm odnesl otisky do auta a popsal je. Z pohodlného zadního sedadla se okénkem podíval na Gräfa, který právě zvedl pinzetou ze země nedopalek cigarety a dané místo pečlivě označil, pak se podíval na Steinkeho, který obsluhoval fotoaparát tak znechuceně, jako kdyby pořad nechtěl pochopit, proč sem vůbec vyjíždějí.

„A z tohohle má být kriminální komisař,“ zabručel Böhm, uložil první otisk do sáčku a potřásl hlavou.

„Dnes musíte jen být ve správné straně, pak se o svou kariéru bát nemusíte.“

Böhm se lekl a otočil se. Vedle auta stál doktor Magnus Schwartz, jako obvykle jak ze škatulky, s černou koženou brašnou v ruce.

„Neměl byste takhle mluvit, doktore.“ Böhm ukázal bradou na Steinkeho, který opodál natáčel fotoaparát. „Člověk neví, co ti mladí dnes zaslechnou. A kam s tím poběží.“

„V tom případě byste měl být také opatrnější, milý Böhme. Pokud jde o mě, já si jistě nenechám zacpat hubu. Ten hnědý děs zase pomine. Za týden jsou volby.“

„Zbožné přání. Kéž by se splnilo,“ řekl Böhm.

Lidi jako Steinke, který byl už na univerzitě členem NS studentstva, měli v těchto dnech navrch. A nejen doktor Schwartz doufal, že se to s volbami do říšského sněmu zase brzo změní. Německo přece stále ještě bylo demokracií, ať si nacisté žvanili o národním povstání, jak chtěli.

Schwartz odložil brašnu na zem a rozhlédl se. „Nemáte tu s sebou zrovna velké komando,“ řekl.

„Jsem rád, že mi dali aspoň mordauto a nemusel jsem jet na kole. Když už jsem nedostal žádné techniky. Identifikační služba má teď plné ruce práce.“

„Ano, co naděláme,“ mínil Schwartz. „Jsou to zběsilé dny. Další předvolební boj, což je s přehledem to nejnezdavější období v Německu. Horší než chřipková epidemie.“ Ukázal směrem k tělu. „Tady ten se ale zřejmě nestal obětí politiky, že?“

„Ne, a ani obětí chřipky.“

„To jste už zjistili? Potřebujete mě tu ještě vůbec?“

„Nejlepší bude, když se na něj podíváte. Jen tak si totiž taky neumrznu.“

Böhm šel se soudním lékařem k mrtvole, u níž právě Steinke pořizoval detailní záběry.

„Myslím, že to stačí, Steinke. Nechte teď doktora dělat jeho práci.“

Tentokrát komisař čekatel poslechl velmi ochotně. Strážmistr Breitzke, který trpělivě vyčkával, postřehl příležitost. „Promiňte, pane vrchní komisaři,“ řekl, „ale než doktor... Říkal jste přece, že se mám na toho mrtvého podívat líp, až uděláte fotografie...“

„Ano?“

„Protože...“ Breitzke se podíval na kapesní hodinky. „Měl bych už pomalu pokračovat v pochůzce.“

Böhm na něj přísně pohlédl. „No dobře,“ řekl, „tak se podívejte.“ Opatrně uchopil svěšenou hlavu za vlasy a nadzvedl mrtvému obličej.

Působilo to dojmem, jako by na ně Heinrich Wosniak hleděl mrtvými očima téměř vyčítavě. Pravá strana jeho obličejce byla zjizvená a nechutným způsobem skutečně připomínala scvrklou bramboru. Z pravého ucha moc nezbylo, pravé obočí chybělo. Ten muž vypadal, jako by mu kůži na obličej splácali z bůhvíjakých zbytků. Současně se daly rozpoznat zatrpklé rysy tváře, které ten muž neodložil ani ve smrti.

„Jo, je to Brambora,“ pronesl Breitzke nevzrušeně. „Já to říkal hned. Můžu jít?“

„Ta přezdívka sedí,“ řekl Böhm. „Co toho chudáka tak zřídilo?“

„Frantíci s plamenometem, co já vím? Už tak vypadal, když jsem ho prvně hnal z Nolle pryč.“

„Vy jste ho odsud vykazoval?“

„Občas na lidi až moc dotíral. To je pak potřeba zakročít.“

Böhm pokýval hlavou. „Tak tedy pokračujte v pochůzce, strážmistře. Ať Berlín zůstane bezpečný.“

Breitzke zasalutoval a již se chtěl s důležitým výrazem otočit a jít, když ho zastihla ještě další Böhmová věta: „A své písemné hlášení mi prosím nechte poslat na Alex ještě dnes.“

Breitzke zasalutoval podruhé a kvapným krokem se vzdálil.

Doktor Schwartz se sklonil k mrtvému.

„Ošklivé popáleniny. Druhý až třetí stupeň.“

„Takže skutečně památka z války?“

„Ne, tak staré ty jizvy nejsou. Jestli vás zajímá můj názor, tak k nim přišel před dvěma, nanejvýš před třemi roky.“

Soudní lékař vytáhl z brašny lupu a malou úzkou kapesní svítilnu, kterou mrtvému muži posvítil do nosu.

Böhm mu chvíli přihlížel a čím déle doktor mlčel, tím byl netrpělivější. Přeshlápl z nohy na nohu, ale otázku, která ho pálila na jazyku, si odpustil.

Schwartz vzal svítilnu mezi zuby, aby měl volné ruce, a bručel cosi nesrozumitelného.

Nakonec vstal a sbalil své pomůcky.

„Jistý si nejsem,“ řekl, „ale nedivil bych se, kdyby se ukázalo, že tomu nebožákovi někdo vrazil do mozku pletací jehlici.“

„Pletací jehlici?“

„Ne nutně pletací jehlici. Ale něco na ten způsob, nějaký dlouhý, ostrý předmět. Jednoduchá a účinná metoda.“

„Možná nehoda? Chtěl si vyčistit nos a sáhl po nevhodné pomůcce?“

„Nechci se nebožtíka dotknout, ale za prvé nevypadá jako někdo, kdo by se seabeměně staral o čistotu, a za druhé by tedy musel v ruce stále držet corpus delicti. Nebo by se tu musel někde povalovat, pokud se do toho nepřípletl někdo další.“

„A jak to vypadá s dobou smrti?“

Schwartz se podíval na mrtvolu pokrytou jinovatkou a holubím trusem jako jakousi skvrnitou cukrovou polevou. „Při těchto teplotách těžko určit. Může tu ležet už několik dní, aniž by se rozběhly rozkladné procesy. Zmražená mrtvola se nerozkládá.“

„Takže jako obvykle, přesnější informace až po pitvě.“

„Nechci vám dávat falešné naděje, vrchní komisari.“ Schwartz se tvářil skepticky. „V tomto případě je spíše nepravděpodobné, že nám otevření mrtvoly přinese ještě podrobnější poznatky.“ Pokrčil rameny. „Mohl bych si od meteorologické služby vyžádat teploty za poslední dny a pokusit se je zohlednit. Skutečně přesný odhad okamžiku smrti bude ale i tak spíše nemožný. Ten muž tady může ležet den stejně jako týden.“

„Hm.“ Böhm vypadal zklamaně.

„Nejlepší bude, když začnete hledat svědky. Vyptejte se chodců, pak snad zjistíte, jak dlouho tady ten chudák mrtvý nebo snad polomrtvý ležel. Zatraceně...“

Doktor zaklel. Jeden z holubů vrkajících nahore v ocelových traverzách zanechal na jeho tmavém zimmíku světlý flek. Schwartz vytáhl bílý kapesník a snažil se to svinstvo očistit, což se mu spíše nezdařilo, ze skvrny se stal bílý rozmazaný pruh na celém levém rameni.

„Kdyby holubi uměli mluvit, drahý Böhme,“ mínil Schwartz, „tak byste byl o pořádný krok dál. Oni bohužel umějí jen vrkat a srát.“

Böhm nic neříkal, soustředil se na to, aby potlačil úsměv.

„Navrhuji to tělo hned odvézt,“ řekl soudní lékař, „tady je to pro mě moc nebezpečné. Raději budu pokračovat v Hannoverschen Strasse, tam nemají holubi přístup.“

Böhm přikývl a díval se na mrtvolu, hodnotil tenkou vrstvu holubího trusu pokrývající mrtvého muže. A přemýšlel, jestli by jim holubi skutečně nemohli pomoci.